

■ Begin juni kwam de G7 bijeen in Groot-Brittannië. Er werd een akkoord gesloten over een internationale minimumbelasting van 15 procent.

Een stap dichterbij rechtvaardige fiscaliteit?

Donkere wolken boven het belastingparadijs

Financiële directeurs en fiscalisten zetten bezorgd hun cocktail aan de kant. Nu de plannen voor een internationale minimumbelasting vorm krijgen, lijkt het tijdperk van belastingparadijzen ten einde. Een belangrijke stap in de goede richting, maar de duivel zit 'm in de details.

tekst **SIMON BELLENS** FOTO **BELGA**

Onder impuls van de nieuwe president van de Verenigde Staten Joe Biden bereikten de zeven grootste industrielanden (G7) begin juni een akkoord over een internationale minimumbelasting van 15 procent. Dat moet een einde maken aan de *race to the bottom* van belastingparadijzen om multinationals met tal van fiscale voordelen te lokken. De gevolgen daarvan zijn bekend: in Ierland — dat tot nu een belastingtarief van 12,5 procent aanrekende en welig met extra gunstregelingen strooide — betaalde elektroniegigant Apple in 2014 0,005 procent vennootschapsbelasting. Pogingen van de Europese Commissie om ruim 13 miljard euro aan belastinginkomsten terug te vorderen, liepen vorig jaar nog spaak.

Het akkoord van de G7 bevat twee pijlers. De eerste slaat op de allergrootste multinationals en stelt dat bedrijven met een jaarlijkse omzet van minstens 20 miljard dollar en meer dan 10 procent winstmarge belastingen moeten betalen. Die worden verdeeld over de landen waar hun klanten wonen — een omkering van de logica dat bedrijven enkel betalen waar ze een fysieke vestiging hebben. De tweede pijler geeft overheden het recht om minimaal 15 procent winstbelasting te heffen op bedrijven met een omzet van minstens 750 miljoen euro. 'Een historisch akkoord op een kantelpunt in onze geschiedenis', aldus Belgisch minister van Financiën Vincent Van Peteghem.

Relance financieren

Die tweede pijler is een zeer efficiënte

maatregel tegen belastingparadijzen, gelooft professor internationale fiscaliteit aan de KU Leuven Luc De Broe. 'Voor hen is het spel over. De regel zit zeer goed in elkaar: het land van het hoofdkwartier mag 15 procent heffen, maar als dat niet zou gebeuren, dan mag het eerstvolgende land waar de vennootschap een vestiging heeft, belastingen heffen tot de 15 procent bereikt is, enzovoort. Ook alle betalingen richting het belastingparadijs, zoals royalty's of interesten, vallen onder de 15-procent-regel in het land van waaruit de betaling vertrekt.'

'Voor multinationals die belastingen willen ontduiken is het spel over'

LUC DE BROE,
PROFESSOR INTERNATIONALE FISCALITEIT

'Het is belangrijk om te erkennen dat dit een stap in de goede richting is', beaamt Leïla Oulhaj, expert fiscale rechtvaardigheid bij CNCD, de Franstalige tegenhanger van 11.11.11. 'Maar 15 procent volstaat niet. De extra opbrengsten zijn bedoeld om landen hun relance na de coronacrisis te helpen financieren, maar daarvoor is veel meer nodig. Het oorspronkelijke voorstel van Biden van 21 procent was daarin veel realistischer.'

Hoeveel inkomsten erbij komen, is niet gemakkelijk te berekenen. Het zopas opgerichte EU Tax Observatory schatte de

meerinkomsten voor de Europese Unie op 48 miljard euro per jaar, waarvan maar liefst 10,5 miljard euro per jaar voor de Belgische schatkist. Volgens De Broe zijn die cijfers echter 'totaal uit de lucht gegrepen'. 'De vennootschapsbelasting levert in België zo'n 20 miljard euro per jaar op. Het is absurd dat daar nog eens de helft zou bijkomen.'

Ook minister Van Peteghem houdt een slag om de arm: 'Het zou voorbarig zijn om nu al schattingen te maken van wat deze minimumbelasting voor ons land zou kunnen genereren. Daarvoor moeten we eerst zeker weten hoe hoog de belasting zal zijn en op wie ze precies van toepassing wordt.'

Klucht

Over de eerste pijler verheugt De Broe zich dan weer een pak minder: 'Dat is eigenlijk een trieste klucht. De intentie was om tech-giganten te belasten waar ze klanten hebben, maar dat zagen de VS niet zitten, omdat veel belastinginkomsten van Amerikaanse bedrijven als Facebook daardoor naar andere landen zouden gaan. Met de huidige normen bereik je de grootste 100 multinationals. Maar Amazon ontspringt daarbij bijvoorbeeld de dans omdat het geen winstmarge van 10 procent heeft. Bovendien zijn er al uitzonderingen voor banken en verzekeraars, en olie- en gasbedrijven.'

Hoewel de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) beide pijlers tot nog toe altijd aan elkaar gekoppeld heeft, vermoedt De Broe dat de eerste pijler de eindstreep niet zal halen en dat de OESO uiteindelijk vrede zal nemen met ten minste de minimumbelasting. 'Tot woede van de VS heeft de Europese Unie al aangegeven dat de G20 dan wel mag verder onderhandelen over de eerste pijler, maar dat het zelf sowieso vanaf 2023 belastingen zal heffen op internetbedrijven.' Volgens minister Van Peteghem is het

wachten op de concrete afspraken om te zien of het nog nodig is om in te zetten op een aparte digitaks. Volgende week komt die G20, de negentien meest geïndustrialiseerde landen ter wereld en de Europese Unie, samen om de voorstellen van de G7 te bespreken. Daar wordt het ook uitkijken naar de positie van China, dat nog niet helemaal gewonnen lijkt voor de minimumbelasting.

Bronlanden

Ondanks het optimisme heeft ook de tweede pijler zijn criticasters. Volgens Chiara Puturato, expert ongelijkheid en rechtvaardige belastingen van Oxfam, zou 60 procent van de nieuwe inkomsten naar de G7-landen zelf gaan. 'De landen van de hoofdvesting, die dus het prioritairere heffingsrecht hebben, zijn vooral rijkere landen. Pas als zij geen volledig tarief van 15 procent aanhouden, komen de bronlanden aan de beurt. Waar de grondstoffen worden ontgonnen en werknemers werken, winnen landen dus niet noodzakelijk veel.'

Om alle 140-tal landen die onder toezicht van de OESO onderhandelen mee te krijgen, is het volgens professor De Broe belangrijk dat het uiteindelijke verdrag daarvoor een oplossing vindt. 'Eigenlijk moet je de regel omdraaien zodat in de eerste plaats de bronlanden 15 procent mogen heffen op betalingen naar het land van de hoofdvesting.'

Om tot een echt rechtvaardige internationale fiscaliteit te komen moet het minimumtarief nog verder stijgen, zeggen Puturato en Oulhaj in koor. Bovendien zijn alle uitzonderingsregels uit den boze. Maar ook de volgorde van het heffingsrecht moet veranderen om te verhinderen dat vooral de rijkste landen hierbij winnen. 'Het is rechtvaardiger als bedrijven hun eerlijke deel betalen', besluit Puturato, 'maar rechtvaardigheid hangt ook af van wie daarvan profiteert.' ■